

Natuurtoets Clubgebouw Golfclub Lochem

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0483413.100
definitief revisie 00
9 mei 2025

Natuurtoets Clubgebouw Golfclub Lochem

projectnummer 0483413.100

definitief revisie 00

9 mei 2025

Auteur(s)

[REDACTED]

Opdrachtgever

Lochemse Golfclub

Sluitdijk 4

7241 RR Lochem

Gecontroleerd

[REDACTED]

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

datum

9 mei 2025

beschrijving

Definitief

vrijgave

[REDACTED]

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding & planvoornemen	4
1.2	Doel	6
1.3	Leeswijzer	6
2.	Effectbeschrijving en -beoordeling	7
2.1	Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek	7
2.2	Effectbepaling voornemen	8
2.3	Soortbescherming	8
2.3.1	Afbakening relevante soortgroepen	9
2.3.2	Vogels	9
2.3.3	Zoogdieren – vleermuizen	13
2.3.4	Zoogdieren – overige zoogdieren	14
2.3.5	Amfibieën	16
2.3.6	Reptielen	17
2.3.7	Insecten	18
2.3.8	Zaadplanten, varens en bladmosse	19
2.3.9	Zorgplicht	19
2.3.10	Invasieve soorten	20
2.4	Natura 2000	20
2.5	NNN	21
2.6	Overig provinciaal beleid	21
2.7	Beschermde houtopstanden	22
2.8	Kansen voor natuurwaarden in het plangebied	22
3.	Conclusie & advies	23
3.1	Soortbescherming	23
3.1.1	Zorgplicht	24
3.1.2	Invasieve soorten	24
3.2	Gebiedsbescherming	25
3.2.1	Natura 2000	25
3.2.2	NNN	25
3.2.3	Overig provinciaal beleid	25
3.3	Beschermde houtopstanden bebouwingscontour houtkap	25
3.4	Kansen voor natuurwaarden in het plangebied	25
	Literatuurlijst	27
	Bijlage 1 Wettelijk kader	29
	Bijlage 2 Methodiek natuurtoets	37
	Bijlage 3 Rode lijst soorten uit NDFF	40
	Bijlage 4 Broedvogeltelling Golfclub Lochem	42

1. Inleiding

1.1 Aanleiding & planvoornemen

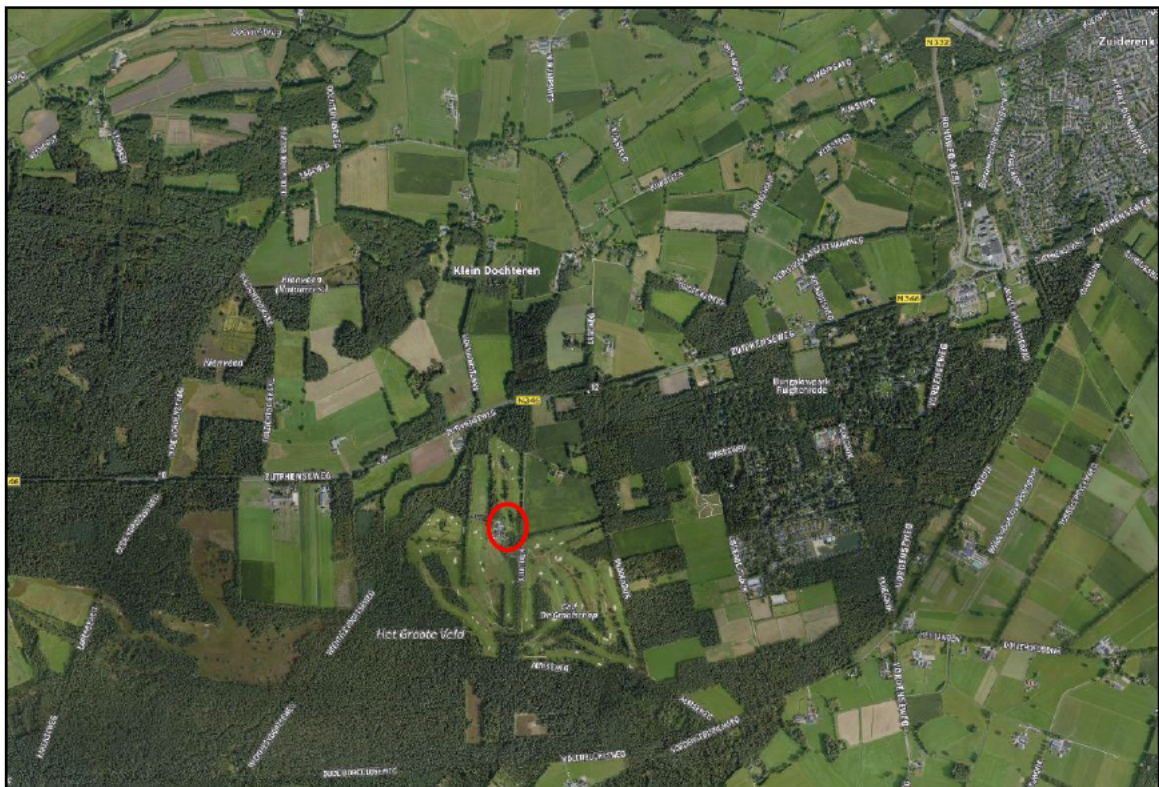
De golfclub in Lochem is voornemens om het huidige clubgebouw te vervangen. Het plangebied ligt ten zuiden van de Zutphenseweg en ten westen van de Middendijk te Lochem (gemeente Lochem, Provincie Gelderland).

Het planvoornemen is om het huidige clubgebouw te slopen en daarvoor een nieuw clubgebouw te realiseren. Gedurende de werkzaamheden wordt een tijdelijk huisvesting gerealiseerd ten zuidwesten van het huidige clubgebouw. Hiervoor worden aanrijroutes aangelegd voor onder andere bevoorrading van goederen en materiaal (zie figuur 1.3). Met het planvoornemen blijft de huidige werkloids ten noorden van het plangebied bestaan en valt dus buiten het plangebied. Naast dat er bebouwing verloren gaat wordt er één boom gekapt. De bebouwing die gesloopt gaat worden bestaat uit een aaneenschakeling van boerderijen en een houten lockerloids. Het voornemen is om het nieuw te realiseren clubgebouw natuurinclusief op te leveren en, waar mogelijk, rekening te houden met de aangetroffen natuurwaarden genoemd in voorliggende rapportage.

De werkzaamheden worden begin 2026 uitgevoerd, onder voorbehoud van de uitkomst van voorliggende toetsing.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of het voornemen effect heeft op beschermde soorten, beschermde gebieden of houtopstanden (Omgevingswet (hierna Ow), Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig (provinciaal) beleid). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurwaarden (soorten, gebieden en/of houtopstanden). Er is daarom inzicht gewenst in de aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten die op deze beschermde natuurwaarden kunnen optreden door de ontwikkeling. Dit wordt verkend in deze natuurtoets. Daarnaast worden kansen voor het verbeteren van natuurwaarden genoemd.

In de figuren 1.1 en 1.2 is de ligging van het plangebied weergegeven. In figuur 1.3 is een impressie van het ontwerp weergegeven.

Figuur 1.1. Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van de omgeving. Bron: Streetsmart, 2024.

Figuur 1.2. Gedetailleerde ligging van de gebouwen die worden gesloopt (rood omkaderd). Bron: Streetsmart, 2024.

Figuur 1.3. Impressie ruimtelijke ontwikkeling (planvoornemen), met boven de gebouwen die worden gesloopt en daaronder de locatie van tijdelijke huisvesting (rood gearceerd) en aanrijroutes. Bron: Golfclub Lochem, 2025.

1.2 Doel

Het doel van de natuurtoets is om een goed eerste beeld te krijgen van de (beschermde) natuurwaarden die in het plangebied en de (directe) omgeving aanwezig (kunnen) zijn. Dit gebeurt door het uitvoeren van een bureaustudie en oriënterend terreinbezoek. Op basis hiervan wordt getoetst of op de - in het kader van de Omgevingswet beschermde natuurwaarden - als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling negatieve effecten kunnen optreden. Daarnaast wordt ingegaan op de eventuele vervolgstappen die noodzakelijk zijn.

1.3 Leeswijzer

De natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding van de natuurtoets en voorgenomen ontwikkeling;
- Hoofdstuk 2 beschrijft het gebied en toetst de (in de omgeving) aanwezige beschermde soorten, beschermde gebieden en houtopstanden aan de omgevingswet en overige beleidskaders. Tevens wordt hier kort aandacht besteed aan kansen voor de natuur;
- Hoofdstuk 3 bevat de conclusies en advies over de te nemen vervolgstappen.

In bijlage 1 wordt het wettelijk kader en in bijlage 2 wordt de methodiek van voorliggende natuurtoets beschreven. In bijlage 3 wordt een overzicht gegeven van bekende waarnemingen van rode lijst soorten in het plangebied.

2. Effectbeschrijving en -beoordeling

In paragraaf 2.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 2.2 de effectbepaling van het plan gegeven. In paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 wordt respectievelijk ingegaan op de aanwezigheid van en toetsing aan beschermde soorten onder de Ow en aanwezige invasieve soorten, Natura 2000-gebieden, NNN, overig provinciaal beleid van de provincie Gelderland en beschermde houtopstanden onder de Ow. In paragraaf 2.8 worden kansen voor het verhogen van de natuurwaarden in het plangebied uiteengezet.

Indien blijkt dat een onderdeel van paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 niet relevant is voor voorliggend planvoornemen, vindt er geen toetsing van het voornemen aan de Ow (of ander relevant beleidskader) van dat onderdeel plaats.

2.1 Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek

Methodiek

Op 9 mei is vanaf circa 10.00 uur een oriënterend terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij onbewolkt weer en een temperatuur van circa 14 °C. Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet geïnspecteerd. De groenstructuren zijn geïnspecteerd op takkennesten gemaakt door vogels of eekhoorns. De bebouwing is onderzocht op potentie voor verblijfplaatsen van gebouwbewonende vogelsoorten. De bebouwing en bomen zijn onderzocht op verblijfplaatsen van vleermuizen in kieren en stootvoegen van bebouwing en holtes of gaten in bomen. Verder is een inschatting gemaakt of in de nabijgelegen bosschages van het plangebied kleine zoogdieren, zoals marterachtigen of muizensoorten, verblijfplaatsen kunnen hebben. Daarnaast is het plangebied onderzocht of in het plangebied beschermde plantensoorten of waardplanten van beschermde vlinders aanwezig zijn. Tenslotte is gezocht naar geschikt biotoop voor beschermde insecten, amfibieën, reptielen en vissen.

Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bestaat gedeeltelijk uit bebouwing van aaneengesloten boerderijen met een houten gebouw. Daarbij ligt ten noordwesten een losstaand houten lockerloods. Verder omvat het plangebied een locatie waar tijdelijke huisvesting wordt gerealiseerd. Dit gebied bestaat uit een heideveld dat deel uit maakt van een groter heideveld omringd door gemaaid grasland. Dit gebied wordt bouwrijp gemaakt. Hiervoor worden aanrijroutes gerealiseerd waarvan één op een bestaand onverhard pad ligt. De noordelijke aanrijroute loopt door bosschages en gemaaid grasland. In de boerderijen zijn kerkuilenkasten aanwezig, waarvan één dicht zit. Alle de te slopen bebouwing bevatten kieren en gaten richting boeiborden of spouwmuren. Daarnaast zijn er dakgoten aanwezig in de houten gebouwen. In de boom die gekapt gaat worden is een klein takkennest in aangetroffen.

Figuur 2.1. Impressie van het plangebied.

2.2 Effectbepaling voornemen

De volgende activiteiten vinden plaats als gevolg van het planvoornemen die een effect kunnen hebben op (het leefgebied van) (beschermde) soorten en beschermde gebieden:

- Er wordt bebouwing gesloopt;
- Er wordt een boom gekapt;
- Er wordt een strook struikgewas verwijderd ter hoogte van aanrijroute;
- Er wordt kruidvegetatie (waaronder heide) verwijderd;
- Een deel van het plangebied wordt bouwrijp gemaakt;
- Er wordt (tijdelijke) verharding (waaronder rijplaten voor aanrijroutes) aangelegd;
- Materieel en grond worden tijdelijk opgeslagen op een bestaande parkeerplaats;
- Er is sprake van trillingen, geluids- en optische verstoring gedurende de werkzaamheden.

2.3 Soortbescherming

In de onderstaande paragrafen worden per soortgroep de resultaten van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek beschreven. Indien soortgroepen op basis van het oriënterend terreinbezoek op voorhand kunnen worden uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop, zijn deze soortgroepen vermeld in paragraaf 2.3.1. Op basis van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek wordt

ingegaan op de mogelijk effecten die als gevolg van het planvoornemen op mogelijk aanwezige beschermde soorten kunnen optreden. Indien negatieve effecten op beschermde soorten niet zijn uit te sluiten, wordt geadviseerd over de te nemen vervolgstappen.

2.3.1 Afbakening relevante soortgroepen

Op basis van de bureaustudie en het verkennend terreinbezoek kan de aanwezigheid van meerdere soortgroepen worden uitgesloten. Gezien de afwezigheid van (geschikt) open (voortplantings)water in (de directe omgeving van) het plangebied én het bekende verspreidingsgebied kan de aanwezigheid van beschermde kreeftachtigen, weekdieren en vissen in het plangebied worden uitgesloten. Aanwezigheid van de overige soortgroepen kan niet op voorhand worden uitgesloten. Deze soortgroepen worden in de hiernavolgende paragrafen nader beschouwd.

2.3.2 Vogels

Soorten met een jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.1 Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km)(NDFF, 2020-2025).

Soort	Categorie *)
Boomvalk	1
Buizerd	1
Gierzwaluw	1
Havik	1
Huismus	1
Kerkuil	1
Ooievaar	1
Roek	1
Sperwer	1
Steenuil	1
Wespendief	1

*) categorie 1: Jaarrond beschermd nest.

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats, alsook bij wezenlijke aantasting van de functionele leefomgeving, altijd omgevingsvergunningaanvraag flora- en fauna-activiteit moet worden aangevraagd. Dit zijn boombroedende soorten (boomvalk, buizerd, havik, roek, sperwer en wespendief), gebouwbroedende soorten (gierzwaluw, huismus en kerkuil) en overige soorten (ooievaar en steenuil).

Tijdens het terreinbezoek is in de omgeving van het plangebied een huismus waargenomen. Overige soorten met een jaarrond beschermd nest zijn niet waargenomen tijdens het terreinbezoek.

Tijdens het terreinbezoek zijn in (de directe omgeving van) het plangebied geen grote nesten in bomen aangetroffen die kunnen toebehoren aan boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest. De aanwezigheid van nestplaatsen van boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest kan in (de directe omgeving van) het plangebied worden uitgesloten. Het plangebied kan wel onderdeel uitmaken van de functionele leefomgeving van boombroedende vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest die in de wijde(re) omgeving broeden, zoals buizerd. Voor deze en overige vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest maakt het plangebied gezien de beperkte omvang aan aanwezige voedselbronnen geen essentieel onderdeel uit van de functionele leefomgeving.

In het plangebied (en de directe omgeving) is bebouwing aanwezig. Enkele daken van deze bebouwing zijn bedekt met dakpannen. Dergelijke bebouwing is geschikt voor gebouwbroedende soorten, zoals de huismus en gierzwaluw (zie ook figuur 2.2). Echter is de bebouwing niet geschikt voor gierzwaluwen doordat de dakpannen strak op elkaar liggen. De dakgoten van de houten gebouwen zijn wel geschikt voor huismussen om onder het

dak te kunnen kruipen (BIJ12, 2023). Ten tijden van het terreinbezoek is hier een territoriaal huismus mannetje waargenomen. Verblijfplaatsen van de huismus kunnen dus niet uitgesloten worden en dient er nader onderzoek uitgevoerd te worden (zie kader vervolgstappen). Tevens bevinden zich essentiële onderdelen van de functionele leefomgeving voor huismus binnen het plangebied, waaronder een dichte beukenhaag die kan dienen als schuilplaats/overnachtungs- en winterverblijfplaats. Deze hagen zijn niet alleen in het plangebied te vinden maar ook in de directe omgeving, waardoor er genoeg leefgebied overblijft en hiervoor geen vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Figuur 2.2. De daken van de houten gebouwen zijn geschikt voor verblijfplaatsen van huismussen. Ten tijden van het terreinbezoek is op één van de gebouwen een territoriaal huismus mannetje aangetroffen. Bron: Antea Group, 2025.

Voor overige soorten is er alleen geschikt broedbiotoop aangetroffen voor de kerkuil. Twee kerkuilkasten zijn in de nok van de boerderijen aanwezig (zie figuur 2.3). Eén daarvan is afgesloten. De ander is onderzocht op mogelijke sporen van de kerkuil. Hierin is een kleine takkennestje aangetroffen van vermoedelijk witte kwikstaart. De aangetroffen uitwerpselen en braakballen in de kerkuilkast zijn niet van recente afkomst. Daarbij wordt er jaarlijks een broedvogelkartering uitgevoerd (volgens SOVON-richtlijnen) en is er voor minimaal 2 jaar geen kerkuil meer waargenomen binnen het plangebied (Bron: zie Bijlage 4). De aanwezigheid van de kerkuil in het plangebied is daarmee uitgesloten. In de plannen worden wel maatregelen getroffen om in de toekomst een geschikt broedbiotoop te behouden voor de kerkuil. Na het dichtmaken van de kerkuilkast, na het broedseizoen, zal deze (tijdelijk) verplaatst worden naar de werkloods. Daarnaast wordt gekeken of in het nieuwe clubgebouw ook weer een kerkuilkast kan worden gerealiseerd (zie kader vervolgstappen). Voor andere overige soorten, waaronder ooievaar (o.a. kunstmatige nestpalen) en steenuil (nestkasten (in bomen) in cultuurlandschap) is in (de directe omgeving van) het plangebied geen geschikt broedbiotoop aangetroffen, waardoor jaarrond beschermde nestplaatsen van deze soorten kan worden uitgesloten.

Figuur 2.3. In de nok van de boerderijen zijn kerkuilkasten aanwezig, waarvan één is afgesloten en de ander die open is, zijn oude sporen van kerkuil en een klein takkennest in aangetroffen. Bron: Antea Group, 2025.

Concluderend kan de aanwezigheid van nestplaatsen van huismus niet worden uitgesloten. Nestplaatsen en essentieel leefgebied van overige vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest kunnen in (de directe omgeving van) het plangebied worden uitgesloten.

Indien er nestplaatsen van de huismus aanwezig zijn, kunnen deze verloren gaan als gevolg van de voorgenomen sloop van de bebouwing. Er is dan sprake van een schadelijke handeling onder de Ow. Om

overtreding van de Ow te voorkomen, dient allereerst de aan- of afwezigheid van de soort te worden vastgesteld middels nader onderzoek. Dit nader onderzoek bestaat voor de huismus uit twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of tijdens 3 gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni (BIJ12, 2023).

Vervolgstappen *gebouwbewonende vogels met een jaarrond beschermd nest*

- Voor de huismus dient nader onderzoek uitgevoerd te worden. Dit nader onderzoek bestaat voor de huismus uit twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of tijdens 3 gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni
- Aanwezigheid van de kerkuil is uitgesloten. Voor de toekomst wordt wel rekening gehouden om geschikt broedbiotoop te behouden voor de kerkuil:
 - De huidige kerkuilkast wordt dicht gemaakt na het broedseizoen en (tijdelijk) verplaatst naar de werkloods.

Soorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest (categorie 5)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.2 Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2020-2025).

Soort	Categorie *)
Blauwe reiger	2
Boerenwaluw	2
Bonte vliegenvanger	2
Boomklever	2
Boomkruiper	2
Bosuil	2
Gekraagde roodstaart	2
Glanskop	2
Grauwe vliegenvanger	2
Groene specht	2
Grote bonte specht	2
Huiswaluw	2
Kleine bonte specht	2
Middelste bonte specht	2
Nachtwaluw	2
Spreeuw	2
Torenvalk	2
Zwarte kraai	2
Zwarte mees	2
Zwarte roodstaart	2
Zwarte specht	2

**) categorie 2: Jaarrond beschermd nest, tenzij is aangetoond dat er voor de betreffende soort voldoende alternatieve leefomgeving in de omgeving aanwezig is om zich te kunnen vestigen.*

Tijdens het terreinbezoek zijn enkele categorie 5-soorten waargenomen (boerenwaluw, bonte vliegenvanger, gekraagde roodstaart, groene specht, grote bonte specht, spreeuw en zwarte kraai). Nesten van de categorie 5-vogelsoorten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheid hebben in de omgeving. Eén nest van de boerenwaluw is aangetroffen in de houten loods die gesloopt gaat worden. Echter, is er ook een nest in de werkloods aangetroffen die blijft bestaan. Daarnaast zijn er genoeg uitwijkmogelijkheden in de omgeving, als open schuren, voor de boerenwaluw om te nestelen. Met de plannen wordt een permanente opening gemaakt in de werkloods, zodat er ten allen tijden een uitwijkmogelijkheid is (zie kader vervolgstappen bij algemene broedvogels). Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen. De categorie 5-soorten vallen daarmee onder de bescherming van algemene broedvogels.

Algemene broedvogels

Tijdens de terreinbezoeken zijn enkele algemene broedvogels waargenomen (o.a. houtduif, merel, pimpelmees en witte kwikstaart). Vermoedelijk broedt de witte kwikstaart in één van de kerkuilenkasten. Verder is een klein takkennest aangetroffen in de te kappen boom en een nestkastje waar pimpelmezen in broeden, nabij de noordelijke aanrijroute (zie figuur 2.4). Daarnaast bieden de bosschages en overige vegetatie in en rondom het plangebied nestgelegenheid aan andere algemene soorten, waaronder de merel.

Figuur 2.4. Verschillende nestplaatsen van algemene broedvogels aangetroffen binnen het plangebied, een klein takkennest in de te kappen boom midden op het plein en een nestkastje met broedende pimpelmezen ter hoogte van de noordelijke aanrijroute. Bron: Antea Group, 2025.

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Ow (artikel 11.37 Bal). Indien nesten aanwezig zijn, mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in het broedseizoen (circa maart tot en met juli¹) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Omgevingswet aan de orde.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecoloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied, kunnen locatiespecifieke maatregelen worden voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

Vervolgstappen algemene broedvogels

- Voor het gehele plangebied geldt werken buiten het broedseizoen (circa maart t/m juli).
- Voor of na van het broedseizoen het plangebied ongeschikt maken; kerkuilenkast dicht maken, nestkastje pimpelmezen verplaatsen, houten loods dicht maken en bosschages snoeien. Advies luidt om geschikt biotoop te behouden voor boerenwaluw door permanente opening te maken in de werkloods.
- Kan het plangebied niet ongeschikt worden gemaakt dient vooraf een controle uitgevoerd te worden op aanwezigheid van broedvogels.
- Indien aanwezig, worden locatie-specifieke maatregelen voorgesteld om te voorkomen dat de vogels niet gestoord worden tijdens het broedseizoen en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

2.3.3 Zoogdieren – vleermuizen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.1 Overzicht van waargenomen vleermuizen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2020-2025).

Soort	Beschermingsregime Artikel 11.46 Bal
Gewone dwergvleermuis	X
Laatvlieger	X

Er zijn geen recente NDFF waarnemingen van gewone grootoorvleermuis en boombewonende vleermuizen (o.a. ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis). Gewone grootoorvleermuis is moeilijk waarneembaar, net als enkele boombewonende vleermuizen. Het plangebied biedt wel geschikt biotoop voor deze soorten en worden daarom alsnog meegenomen in de huidige toetsing.

Voor vleermuizen zijn drie functies van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn. Dit zijn verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Foerageergebieden en vliegroutes zijn alleen beschermd als deze van essentieel belang zijn voor het functioneren van de verblijfplaats, zogenaamde essentiële foerageergebieden en essentiële vliegroutes. Deze drie onderdelen (verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied) worden hieronder nader beschouwd.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen kunnen hun verblijfplaats in gebouwen of bomen (of beide) hebben. Gebouwbewonende vleermuizen (o.a. gewone dwergvleermuis, laatvlieger en grootoorvleermuis) verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders (BIJ12, 2024). Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

De gebouwen in het plangebied bevatten diverse openingen in de spouwmuur. Tevens is er ruimte aanwezig tussen de muur en de dakdelen (zie figuur 2.5). Deze openingen geven vleermuizen toegang tot de spouwmuur van de woningen en/of het dak waar ze naar toe weg kunnen kruipen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten (o.a. gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis) kan niet worden uitgesloten en daarom dient er nader onderzoek uitgevoerd te worden (zie kader vervolgstappen). In (de directe omgeving van) het plangebied zijn bomen aanwezig, waardoor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende soorten (o.a. ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis) niet kan worden uitgesloten. Echter, er wordt alleen één boom gekapt waarin geen gaten of holtes aanwezig zijn, waardoor verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen in het plangebied is uitgesloten. Indien er niet gedurende de nacht wordt gewerkt is verstoring op nabij gelegen bomen ook niet aanwezig. Effecten op verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen worden daarmee uitgesloten.

Figuur 2.5. Er zijn meerdere openingen in de bebouwing aangetroffen waar vleermuizen achter weg kunnen kruipen. Bron: Antea Group, 2025.

Alle soorten vleermuizen vallen onder de strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal) van de Ow. De woningen in het plangebied kunnen als verblijfplaats dienen voor gebouwbewonende vleermuizen. Als gevolg van de

sloop van de bebouwing, worden deze mogelijke verblijfplaatsen vernield. Dit valt onder schadelijke handelingen onder de Ow. Om het gebruik van de woningen als verblijfplaats door vleermuizen al dan niet vast te kunnen stellen, is nader onderzoek volgens het meest recente vleermuisprotocol noodzakelijk. Vleermuizen gebruiken hun verblijfplaats door het jaar heen op verschillende manieren. Daarom is het nodig om het plangebied meerdere malen (minimaal vijf keer) verspreid over het actieve seizoen van de soorten (tussen april en oktober) te bezoeken voor het vleermuisonderzoek.

Vervolgstappen *gebouwbewonende vleermuizen*

- Om de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen (o.a. gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis) aan te kunnen tonen, is nader onderzoek conform het meest recente vleermuisprotocol noodzakelijk. Dit onderzoek bestaat uit minimaal vijf bezoeken verspreid over het actieve seizoen van de soorten (tussen april en oktober).
- Daarnaast dient lichtverstoring voorkomen te worden door niet in het donker te werken of door gebruikte nachtelijke verlichting af te schermen van de omgeving.

Essentiële vliegroutes

Vliegroutes van vleermuizen betreffen (vaak) lijnvormige elementen in het landschap die als verbinding tussen verblijfplaatsen en foerageergebied fungeren.

In het plangebied zijn geen lijnvormige elementen aanwezig die kunnen dienen als (essentiële) vliegroute. De aanwezigheid van (essentiële) vliegroutes kan worden uitgesloten.

Essentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen betreft locaties waar vleermuizen hun voedsel verzamelen. Dit kunnen uiteenlopende gebieden zijn.

In het plangebied is sprake van opgaande begroeiing. Daarbij is geen sprake van unieke beplanting en/of structuren die enkel in het plangebied aanwezig zijn. Bij verwijdering van deze begroeiing blijft er voldoende beschut en geschikt foerageergebied over in de directe omgeving van het plangebied. Er is daardoor geen sprake van essentieel foerageergebied in het plangebied. De aanwezigheid van essentieel foerageergebied kan worden uitgesloten.

2.3.4 Zoogdieren – overige zoogdieren

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van overige soorten zoogdieren in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.2 Overzicht van waargenomen zoogdieren in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2020-2025).

Soort	Beschermingsregime		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde zoogdieren
Bosmuis			X
Bunzing		X	
Das		X	
Dwergmuis			X
Eekhoorn		X	
Egel			X
Haas			X
Huisspitsmuis			X
Konijn			X
Ree			X
Rosse woelmuis			X
Steenmarter		X	
Veldmuis			X
Vos			X

De boommarter is binnen een straal van 2 km waargenomen en gezien de mobiliteit van de soort wordt de boommarter ook meegenomen in voorliggende toetsing.

Boommarter

De boommarter leeft bij voorkeur in bossen. In Nederland komt de soort voor in verschillende typen bossen, van oud (loof)bos tot jonge bossen en moerasbossen. Boommarters kiezen hun rustplaatsen vaak in boomholten, konijnen-, vossen of dassenholen, tussen boomwortels of onder takkenbossen en heel soms in gebouwen die in of aan de rand van het bos staan. Hierbij maken ze meestal niet zelf een hol maar passen een bestaand nest aan (Zoogdiervereniging, 2025). Het dieet van de soort is zeer gevarieerd, van muizen, konijnen, hazen, vogels, allerlei insecten tot paddenstoelen, bessen en vruchten. De boommarter geniet een minder zware bescherming onder artikel 11.54 Bal van de Ow waar enkel de verblijfplaats beschermd is en de soort wel verstoord mag worden buiten de voortplantingsperiode.

Binnen de omkadering van het plangebied, dat voornamelijk bestaat uit bebouwing zonder geschikte openingen, is er geen geschikt biotoop aangetroffen voor de boommarter. In de omgeving van het plangebied met bossen kan de boommarter wel voorkomen. Echter, vindt er met het planvoornemen geen verstoring plaats naar de omgeving toe. Mogelijke effecten op boommarter worden daarom uitgesloten.

Bunzing

In Nederland komt de bunzing verspreid over heel het land voor, behalve op de Waddeneilanden. De bunzing komt voor in allerlei verschillende landschapstypen, maar heeft een voorkeur naar kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de buurt. Dit kunnen oeverbegroeiingen, droge sloten, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden zijn, maar ook meer waterrijke gebieden zoals rietvelden, moerasgebieden of weidegebieden met sloten. Verblijfplaatsen van de bunzing bevinden zich in al bestaande hopen van konijnen of muskusrat, maar kunnen ook onder takken- en steenhopen, in duikers of rommelschuurtjes aanwezig zijn. Daarnaast is het belangrijk dat in het leefgebied genoeg voedsel aanwezig is, zoals konijnen, ratten, vogels, reptielen, amfibieën en insecten, maar ook vogelkers, bosbes of ander fruit (Zoogdiervereniging, 2025).

Het plangebied biedt geen geschikt biotoop voor verblijfplaatsen van de bunzing. Er zijn namelijk geen oude schuurtjes, takken- en steenhopen aanwezig binnen het plangebied waar mogelijk de bunzing in zou kunnen verblijven. De aanwezigheid van de bunzing in het plangebied is uitgesloten.

Das

De das leeft in gebieden die bestaan uit een combinatie van diverse biotooptypen. Vaak zijn dit zowel hooggelegen als laaggelegen gronden die op korte afstand van elkaar liggen, in meestal kleinschalige akker- en weidelandschappen met voldoende bosjes, houtwallen, singels en heggen (BIJ12, 2017a en Zoogdiervereniging, 2025). De belangrijkste kenmerken van het habitat zijn: groot voedselaanbod, goed vergaafbare bodem, voldoende dekking en weinig verstoring. De das graaft vaak meerdere gangenstelsels dat elk verbonden is met een verschillende ecologische functie, waaronder een kraamburcht en foerageerburcht. Een kraamburcht is meestal de hoofdburcht en daardoor de belangrijkste burcht in de leefomgeving van de das.

Binnen het plangebied zijn geen geschikte plekken aangetroffen voor de das om te verblijven. De das kan wel voorkomen op de locatie waar de tijdelijke huisvesting wordt gerealiseerd. Dit betreft een deel van een heideveld dat is omringd door gemaaid grasland. Hier zijn echter geen sporen aangetroffen van de das en wordt dit gebied gezien als secundair foerageergebied. Het golfterrein wordt vaak bereden door maaimachines wat de ondergrond minder geschikt maakt om voor de das te foerageren. Daarnaast is in de wijde omgeving, bosgebied afgewisseld met agrarisch gebied, genoeg uitwijkmogelijkheden om aldaar te foerageren. gaan dus geen essentiële onderdelen van het leefgebied van de das verloren door het planvoornemen. Effecten zijn uitgesloten.

Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos (Zoogdiervereniging, 2025). Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied voor. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is. Eekhoorns verblijven in holle ruimtes van bomen of

maken zelf meerdere bolvormige takkennesten hoog in de boom. De takkennesten hebben ieder een eigen functie, zoals een kraamfunctie of foerageerplek.

Binnen het planvoornemen wordt alleen één boom gekapt. Dit betreft een losstaande boom op een plein met verharding daaromheen. Dit is geen geschikte locatie voor de eekhoorn om verblijfplaatsen te hebben. De golfbaan wordt tevens als marginaal geschikt leefgebied zien voor deze soort. Het bosgebied, dat verderop is gelegen is meer geschikt leefgebied. De aanwezigheid van verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van de eekhoorn in het plangebied is uitgesloten.

Steenmarter

De steenmarter dankt zijn naam aan zijn voorkeur voor steenachtige biotopen en schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen (Zoogdierverseniging, 2025). In de loop der tijd zijn deze elementen minder in het landschap terug te vinden. Als alternatief zoekt de steenmarter gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarmee is de steenmarter steeds vaker terug te vinden nabij dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden. Daarnaast komt de steenmarter ook voor in parklandschap, in volkomen bosloze gebieden, steengroeven en rotsige hellingen, als er maar rommelige plekjes aanwezig zijn.

In potentie zijn de zolders van de te slopen boerderijen geschikt voor de steenmarter om in te verblijven. Echter, zijn er geen toegangsmogelijkheden naar de zolder aangetroffen. Daarnaast zijn ten tijden van het terreinbezoek geen sporen op de zolders aangetroffen die afkomstig kunnen zijn van de steenmarter. Verder zijn er ook geen aanwijzingen, zoals sporen in de houten loads, aangetroffen dat kan duiden op de aanwezigheid van de steenmarter in het plangebied. Aanwezigheid van de steenmarter in het plangebied is uitgesloten.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde zoogdieren niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Vrijgestelde soorten zoogdieren in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Er is binnen het plangebied biotoop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten als bosmuis, egel en haas. De boschages binnen het plangebied bieden geschikt biotoop voor deze soorten. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de provincie Gelderland geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.9 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.5 Amfibieën

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van amfibieën in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.3 Overzicht van waargenomen amfibieën in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDDF, 2020-2025).

Soort	Beschermingsregime		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde amfibieën
Bastaardkikker			X
Bruine kikker			X
Gewone pad			X
Groene kikker (onbekend)			X
Kleine watersalamander			X

Poelkikker

De poelkikker behoort tot groene kikker onbekend. Waar het dus nog niet duidelijk is of deze waarneming een bastaard kikker of een poelkikker betreft. De poelkikker leeft vooral in gebieden met zwak zure, oligotrofe,

schone, stilstaande wateren in de landschapstypen bos, heide en hoogveen. Hij heeft een voorkeur voor onbeschaduwde wateren, maar de oeverzone moet goed begroeid zijn.

In de directe omgeving van het plangebied zijn geen watergangen, waaronder poeltjes, aanwezig. Buiten een straal van 200 meter zijn wel enkele watergangen aanwezig. Gezien de afstand en ontbreken van geschikt landbiotoop, te weinig dekking en geen o.a. takkenhopen in de buurt, wordt de soort niet verwacht binnen het plangebied. Het is mogelijk dat een zwervend exemplaar aangetroffen kan worden op de locatie van de tijdelijke huisvesting. Hier dienen zorgplicht maatregelen voor getroffen te worden (zie paragraaf 3.9). Effecten op de aanwezigheid van de poelkikker in het plangebied wordt daarmee uitgesloten.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde amfibieën niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Vrijgestelde amfibieën in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Er is binnen het plangebied biotoop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten als bruine kikker en gewone pad. De opgaande vegetatie, heideveld en bosschages nabij aanrijroutes, kan geschikt biotoop zijn voor rustende/doortrekkende exemplaren. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de provincie Gelderland geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.9 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.6 Reptielen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van reptielen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.4 Overzicht van waargenomen reptielen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2020-2025).

Soort	Beschermingsregime	
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX
Hazelworm		X
Levendbarende hagedis		X

Hazelworm

In Nederland komt de hazelworm vooral voor op pleistocene zandgronden en op löss en leem (RAVON, 2024). Daarbij zoekt de hazelworm plekken op met warme, beschutte, halfopen terreinen met vochthoudende bodem zoals bosranden, open plekken in bossen, ruige heidevelden, kalkgraslanden, vestingwerken of bermen van wegen en spoorwegen. Hazelwormen zijn vaak lastig te vinden omdat ze weinig op open plekken zonnen. In mei bestaat de grootste kans dat je ze zonnend aan kunt treffen. De rest van het jaar verschuilen ze zich vaak in bladlagen, onder heidestruiken of ondergronds.

De omgeving van het plangebied biedt geschikt biotoop voor de hazelworm. Het golfterrein is omringd door bossen en op de golfbaan zijn zandige plekken aanwezig. Er staan diverse heidevelden op het terrein die in verbinding staan met watergangen en/of bosschages. Daarentegen is binnen het plangebied alleen marginaal geschikt leefgebied aanwezig voor de hazelworm. Het heideveld, waar een klein deel van binnen het plangebied valt, is omringd door gemaaid grasland en heeft daarom een geïsoleerde ligging. Om zeker van te zijn dat er onverhoopt geen zwervende individuen worden getroffen dienen zorgplicht maatregelen genomen te worden om effecten op deze soort uit te sluiten (zie kader vervolgstappen reptielen).

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis komt voor in redelijk dicht begroeide gebieden van (vochtige) heide, veen, schraal grasland, open plekken in bossen en rijk begroeide bosranden. Ook komt hij voor in wegbermen, dijktafsluitingen, hagen en houtwallen. De soort heeft een duidelijke voorkeur voor vochtige terreinen, vooral structuurrijke overgangen van vochtige naar droge terreindelen. De soort is afhankelijk van structuurrijk habitat met

daarbinnen open zon beschenen, snel opwarmende plekken in de nabijheid van dekkingsmogelijkheden om zich te beschermen tegen uitdroging en predatie. In tegenstelling tot bij de zandhagedis is de aanwezigheid van open zandgronden geen vereiste (BIJ12, 2017 & RAVON, 2024).

Met name de omgeving van het plangebied is geschikt leefgebied voor de levendbarende hagedis. Het golfterrein bestaat uit open droge terreindelen afgewisseld met vochtige structuurrijke overgangen. Er zijn diverse watergangen aanwezig, bosschages, zandige plekken wat het als geschikt leefgebied maakt voor de levendbarende hagedis. Binnen het plangebied is enkel marginaal geschikt leefgebied aangetroffen. De locatie van de tijdelijk huisvesting is een gedeelte van een heideveld, dat niet in verbinding staat met omliggende groenstructuren of watergangen. Dit gebied wordt periodiek begrazen en gemaaid, waardoor het geen essentieel leefgebied vormt voor de soort. Om onverhoopt doding van zwervende exemplaren te voorkomen zijn het nemen van zorgplicht maatregelen van toepassing.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde reptielen niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

2.3.7 Insecten

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van insecten in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.8 Overzicht van waargenomen insecten in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2020-2025).

Soort	Beschermingsregime	
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX
Grote vos		X
Grote weerschijnvlinder*		X
Kleine ijsvogelvlinder*		X

*= Beschermde soort waargenomen binnen een straal van 2km en mogelijk relevant voor huidig project.

Grote vos

De grote vos is een vlindersoort die voorkomt in vochtige (oudere) bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen (Vlinderstichting, 2025). Deze soort heeft als waardplant (waar de eitjes op worden afgezet) voornamelijk iep maar ook zoete kers, populier en bepaalde wilgensoorten worden gebruikt. De bomensoorten dienen wel van groot formaat te zijn en in een vochtige omgeving te staan. De vliegperiode is vanaf half februari tot eind oktober. De soort overwintert als vlinder in een grot of in holle bomen, maar ook in houtstapels. De grote vos staat bekend als een zwerver, die soms ver buiten zijn habitat kan worden waargenomen.

Grote weerschijnvlinder

De grote weerschijnvlinder is een vlindersoort die voorkomt rondom vochtige (oudere) bossen, bosranden en broekbossen. Deze soort staat bekend als een weinig mobiele soort, die veelal in de boomtoppen verblijft en zelden op de grond komt. Als waardplant wordt voornamelijk grauwe wilg en boswilg gebruikt.

Kleine ijsvogelvlinder

De kleine ijsvogelvlinder is een vrij zeldzame standvlinder met alleen in Twente en de Achterhoek nog een groot en min of meer aaneengesloten verspreidingsgebied. Daarnaast wordt de soort ook in Noord-Brabant en Limburg af en toe waargenomen (Vlinderstichting, 2024). De vlindersoort, met kamperfoelie als waardplant, komt voor in gevarieerde, vochtige gemengde bossen of loofbossen, zoals elzenbroekbos. Een vereiste is dat de waardplant op vochtige plaatsen in het bos groeit. Hierbij leven ze vooral hoog in de bomen en komen in de ochtend naar beneden om te drinken van mest of rottend fruit. De meeste tijd van het jaar brengen ze door als rups in stengels van kamperfoelie die rond boomstammen slingeren. Ze overwinteren als halfvolgroeide rups in het blad van de kamperfoelie waarin ze een soort nest maken.

Voor alle bovenstaande beschermde vlindersoorten is het plangebied ongeschikt als essentieel leefgebied. Het plangebied Geschikte waardplanten voor de vlindersoorten ontbreken. Effecten zijn uitgesloten.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde insecten niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

2.3.8 Zaadplanten, varens en bladmossen

Er zijn in de omgeving van het plangebied geen waarnemingen bekend van beschermde soorten flora. Gedurende het terreinbezoek zijn ook geen beschermde planten aangetroffen. Binnen het plangebied, dat bestaat uit bebouwing, gemaaid grasland, aangeplant heideveld en bosschages, worden ook geen beschermde soorten flora verwacht. De aanwezigheid van beschermde zaadplanten, varens en bladmossen binnen het plangebied wordt uitgesloten.

2.3.9 Zorgplicht

In het plangebied kunnen algemene soorten zoogdieren en amfibieën aanwezig zijn. Deze soorten zijn vrijgesteld van de vergunningsplicht voor de Omgevingswet (Ow) in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is de zorgplicht van toepassing.

Zo moet een initiatiefnemer een beeld hebben van de (bijzondere) natuurwaarden op en nabij het plan- of projectgebied. In het kader van de specifieke zorgplicht dient een initiatiefnemer in het geval van verslechterende effecten actief te anticiperen op het voorkomen of verzachten van deze effecten.

Onder de Ow dient onder andere extra aandacht besteed te worden aan soorten van de Rode Lijsten. Provincies kunnen onder de Ow beleidskaders opstellen over hoe en met welke soorten (van de Rode Lijsten) rekening dient te worden gehouden in het kader van de Zorgplicht. Vooralsnog zijn deze aanvullende beleidskaders nog niet opgesteld. In de voorliggende rapportage is daarom gekozen voor het opnemen van waarnemingen van de Rode Lijst soorten in de NDFF in het plangebied. De Rode Lijst soorten waarvan waarnemingen in de NDFF bekend zijn, zijn opgenomen in Bijlage 3.

De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten worden gegarandeerd. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 2.9. Daarnaast kunnen deze maatregelen bijdragen aan het voorkomen van negatieve effecten op (Rode Lijst) soorten.

Tabel 2.9 Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	• Voorafgaand aan de werkzaamheden opgaande begroeiing (bosschages ter hoogte van noordelijke aanrijroute) kort maaien. Dit om te voorkomen dat soorten als egel verblijfplaatsen kunnen hebben in het plangebied; • Indien opgaande vegetatie gemaaid dient te worden, rekening houden met egels; • Zoveel mogelijk stapvoets rijden met (graaf)machines zodat de meeste dieren de kans krijgen om weg te vluchten; • Niet gedurende de nacht werken, om rustende dieren in de omgeving niet te storen.
Amfibieën en reptielen	• Het plangebied dient enkele dagen voor aanvang van de werkzaamheden ongeschikt te worden gemaakt door het heideveld kort te maaien. Neem circa 2 meter buiten het plangebied mee om aanwezigheid aan de randen van het plangebied ook uit te sluiten; • Eventueel aanwezige amfibieën en reptielen (zwervende exemplaren) de kans geven om te vluchten. Lukt dit niet, ecooloog vragen om de soort buiten het plangebied te plaatsen; • Indien individuen per ongeluk worden opgegraven deze voorzichtig buiten het plangebied overzetten (in nabij gelegen bosschages).

2.3.10 Invasieve soorten

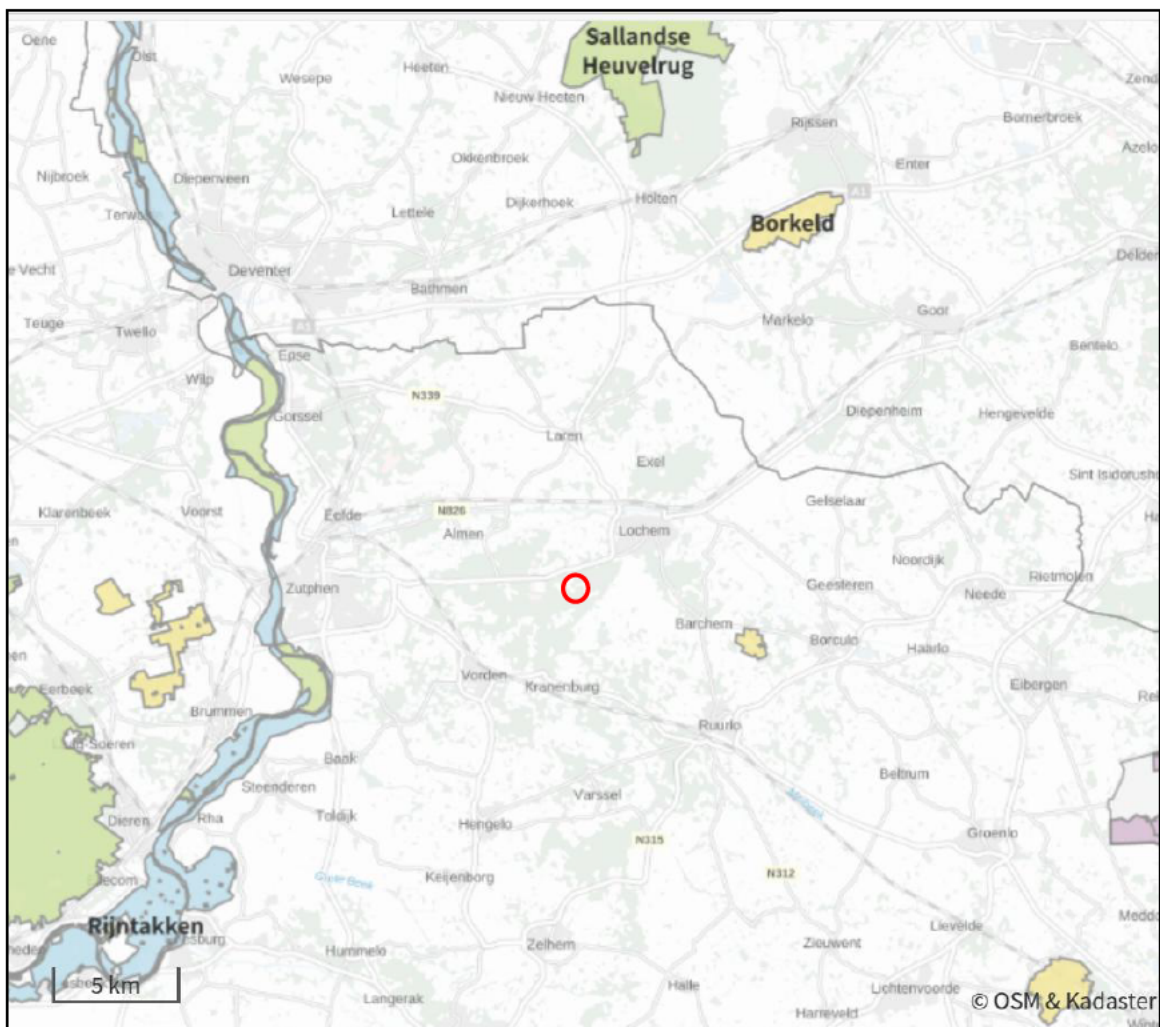
Uit de bureaustudie is naar voren gekomen dat in de omgeving van het plangebied invasieve exoten voorkomen (zie tabel 2.10), waaronder planten als de reuzenberenklauw. Gedurende het terreinbezoek zijn deze invasieve soorten niet waargenomen. Indien deze soorten alsnog worden aangetroffen gedurende de werkzaamheden zijn er passende maatregelen vereist. Denk hierbij aan het markeren van de groeiplaats en deze niet aan te tasten om verspreiding te voorkomen. Geadviseerd wordt om vervolgens passende maatregelen te treffen onder begeleiding van een deskundig ecooloog.

Tabel 2.10. Unielijst exoten afkomstig van de NDFF (binnen een straal van 1km, 2020-2025).

Soort(groep)	Exoten
Insecten	Aziatische hoornaar
Planten	Reuzenberenklauw
Vogels	Nijlgans

2.4 Natura 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Stelkampsveld en ligt op circa 7 kilometer afstand ten oosten van het plangebied (zie figuur 2.6). Dit gebied is aangewezen op basis van de Habitatrictlijn. Binnen een straal van 25 km liggen nog andere Natura 2000-gebieden, namelijk Borkeld, de Rijntakken en Sallandse Heuvelrug.

Figuur 2.6. Ligging Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied (rode cirkel). Bron: Aerial calculator, 2024.

Bij voorliggend planvoornemen is er enkel sprake van een aanlegfase (de gebruiksfase veranderd niet, het nieuwe gebouw omvat dezelfde capaciteit). Er zijn daardoor alleen tijdelijke effecten. De Natura 2000-gebieden liggen buiten het invloedsgebied van de meeste storingsfactoren, waaronder verdroging of geluid- en lichtverstoring, met uitzondering van verzuring en vermessing. Gezien de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden en de voorgenomen werkzaamheden zijn effecten als gevolg van vermessing en verzuring door stikstofdepositie niet op voorhand uit te sluiten.

De enige manier om inzicht te krijgen in de aard en omvang van het effect van stikstofdepositie als gevolg van de werkzaamheden, is het uitvoeren van een stikstofberekening met behulp van AERIUS Calculator (zie kader vervolgstappen). Geadviseerd wordt dan ook om een dergelijke berekening uit te voeren.

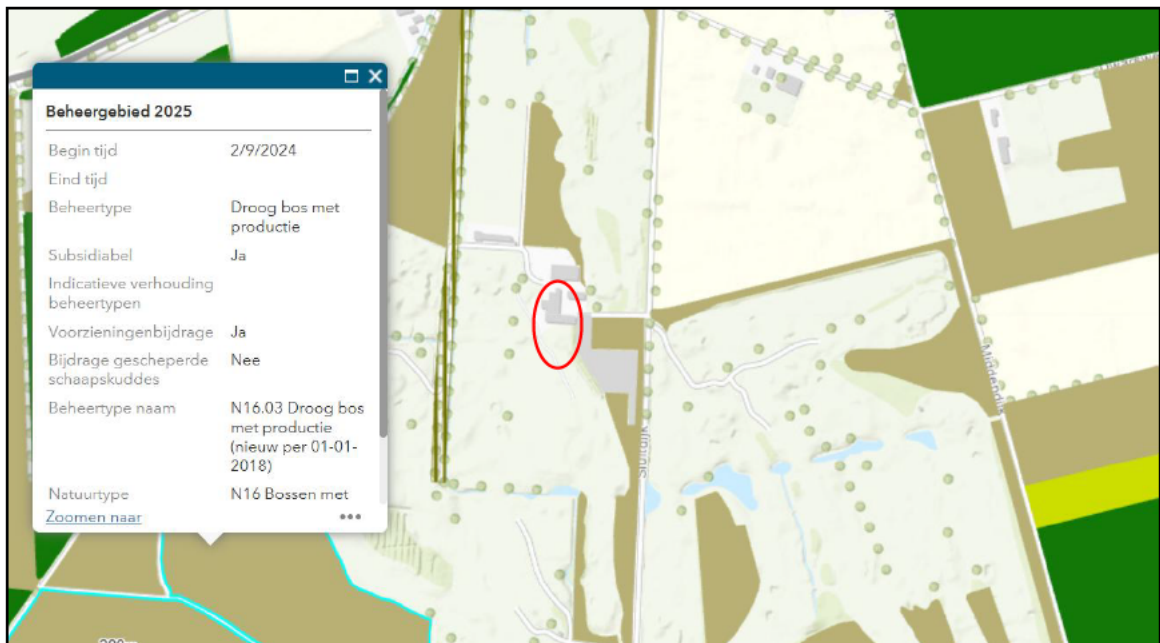
Indien uit de AERIUS-berekening volgt dat als gevolg van het voornemen een verhoogde stikstofdepositie plaats vindt op stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden, dient dit ecologisch te worden beschouwd door middel van een ecologische Voortoets Stikstof.

Vervolgstappen Natura 2000-gebieden

- Er dient een AERIUS-berekening voor de aanlegfase te worden opgesteld.
- Indien sprake is van een toename in stikstofdepositie dient een ecologische Voortoets Stikstof te worden opgesteld.

2.5 NNN

In het plangebied is geen NNN-gebied aanwezig. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied, N16.03 Droog bos met productie, bevindt zich op circa 50 meter ten oosten van het plangebied. Op grond van de provinciale verordening in de provincie Gelderland hoeft niet getoetst te worden op externe werking en zijn vervolgstappen niet aan de orde.

Figuur 2.7. Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van het NNN. Bron: Kaart Gelders Natuurnetwerk, 2025.

2.6 Overig provinciaal beleid

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van overig provinciaal natuurbeleid, genaamd de Groene Ontwikkelingszone. Als gevolg van het planvoornemen zijn effecten op deze natuurwaarde uitgesloten.

2.7 Beschermde houtopstanden

In (de directe omgeving van) het plangebied zijn bomen aanwezig. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden wordt één boom gekapt. Dit betreft een losstaande boom. Aangezien het maar om één losstaande boom gaat is hier geen sprake van beschermde houtopstanden. Er zijn geen vervolgstappen nodig omtrent onderzoeken van beschermde houtopstanden.

2.8 Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Het meenemen van biodiversiteit, door het behouden van aanwezige natuurwaarden en deze te vergoten, verbeteren of verbinden, kan van grote meerwaarde zijn binnen een project. Het kan zorgen voor een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving en levert integrale kansen ten aanzien van duurzaamheids- en klimaatadaptatie doelen, zoals waterretentie, hittestress beperking, luchtzuivering, etc. Daarnaast kan het bijdragen aan acceptatie van het plan door de omgeving.

Binnen het plan zijn er diverse mogelijkheden voor het toevoegen/behouden van natuurwaarden en daarmee de biodiversiteit. Hierbij kan gedacht worden aan het natuurinclusief opleveren van het nieuwe clubgebouw met (extra) mogelijkheden voor gebouwbewonende soorten als de huismus en de kerkuil. Met het stimuleren van de biodiversiteit in het planvoornemen kan gedacht worden aan een insectenhotel met in de buurt het inzaaien van kruidenrijke grasstroken. Indien gewenst kunnen deze mogelijkheden verder worden uitgewerkt in een biodiversiteitsadvies.

3. Conclusie & advies

In dit hoofdstuk is per onderdeel de conclusie en het advies gegeven dat voortkomt uit de uitgevoerde natuurtoets.

3.1 Soortbescherming

Binnen het plangebied is geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde soorten (Ow) waarvoor geen algemene vrijstelling geldt. Het gaat om soorten uit de volgende soortgroepen: vogels met een jaarrond beschermd nest, algemene broedvogels en vleermuizen. In Tabel 3.1 zijn de conclusies ten aanzien van deze beschermde soorten opgenomen. De onderbouwing van de conclusies zijn beschreven in paragraaf 2.3 van voorliggende natuurtoets. Voor de overige soort(groep)en is beoordeeld dat vervolgstappen niet aan de orde zijn. Voor deze soorten en vrijgestelde soorten geldt wel de zorgplicht.

Tabel 3.1 Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort(groep)	Essentieel leefgebied in (directe omgeving van) plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Maatregelen?	Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit Ow aan de orde?
Vogels met een jaarrond beschermd nest (huismus)	Ja, nestgelegenheid in de te slopen bebouwing (huismus).	Ja, zie tabel 3.3.	N.v.t.	Nog onduidelijk
Vogels (algemene broedvogels)	Ja, nestgelegenheid in bosschages, nestkast en nok van daken.	Nee	Ja, zie tabel 3.2.	Nee, mits maatregelen uit tabel 3.2 worden opgevolgd.
Gebouwbewonende vleermuizen - verblijfplaatsen	Ja, mogelijk verblijfplaatsen in de te slopen bebouwing.	Ja, zie tabel 3.3.	Ja, zie tabel 3.2.	Nog onduidelijk
Reptielen (hazelworm en levendbarende hagedis)	Nee, geïsoleerd heideveld (t.h.v. tijdelijke huisvesting) is marginaal geschikt leefgebied.	Nee	Ja, zie tabel 3.2.	Nee, mits maatregelen uit tabel 3.2 worden opgevolgd.
Vrijgestelde soorten	Zie tabel 3.4.			

In Tabel 3.1 is aangegeven dat een overtreding van de Ow voor een aantal soorten op voorhand kan worden voorkomen door het treffen van maatregelen. Deze maatregelen zijn in tabel 3.2 uiteengezet. Door het nemen van deze maatregelen worden negatieve effecten voorkomen en zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Tabel 3.2. Beschrijving maatregelen om overtreding van de Ow te voorkomen.

Soort(groep)	Maatregelen
Algemene broedvogels	- Voor het gehele plangebied geldt werken buiten het broedseizoen (circa maart t/m juli). - Daarnaast dient, buiten het broedseizoen, het plangebied ongeschikt te worden gemaakt; kerkuilenkast dicht maken (verplaatsen naar werkloods), nestkastje pimpelmezen verplaatsen, houten loods dicht maken en bosschages snoeien. Advies luidt om geschikt broedbiotoop te behouden voor boerenzwaluw door een permanente opening te maken in de werkloods. - Kan het plangebied niet ongeschikt worden gemaakt dient vooraf een controle uitgevoerd te worden op aanwezigheid van broedvogels. - Indien aanwezig, worden locatie-specifieke maatregelen voorgesteld om te voorkomen dat de vogels niet gestoord worden tijdens het broedseizoen en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

Vleermuizen	Alleen overdag werken. Indien niet mogelijk, bouwlampen niet schijnen op bebouwing en bomen.
--------------------	--

In Tabel 3.1 is aangegeven dat er nader onderzoek nodig is naar de huismus en gebouwbewonende vleermuizen. De beschrijving van dit nader onderzoek wordt in tabel 3.3 uiteengezet.

Tabel 3.3. Beschrijving nader onderzoek.

Soort	Onderzoeksmethode
Huisumus	Nader onderzoek voor de huismus bestaat uit twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of tijdens 3 gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni (BIJ12, 2023b).
Vleermuizen	Om uitsluitel te geven of vleermuis verblijfplaatsen aanwezig zijn wordt nader onderzoek uitgevoerd volgens het meest recente vleermuisprotocol. Vleermuizen gebruiken hun verblijfplaats door het jaar heen op verschillende manieren. Daarom is het nodig om het plangebied meerdere malen (minimaal vijf keer) verspreid over het actieve seizoen van de soorten (tussen april en oktober) te bezoeken voor het vleermuisonderzoek.

3.1.1 Zorgplicht

Uit paragraaf 2.3.9 blijkt dat er in het plangebied soort(groep)en aanwezig (kunnen) zijn waarmee rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht voor soorten. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in Tabel 3.2.

Tabel 3.2 Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	• Voorafgaand aan de werkzaamheden opgaande begroeiing (o.a. bosschages ter hoogte van noordelijke aanrijroute) kort maaien. Dit om te voorkomen dat soorten als egel verblijfplaatsen kunnen hebben in het plangebied; • Met maaien rekening houden met egels; • Zoveel mogelijk stapvoets rijden met (graaf)machines zodat de meeste dieren de kans krijgen om weg te vluchten; • Niet gedurende de nacht werken, om rustende dieren in de omgeving niet te storen.
Amfibieën en reptielen	• Het plangebied dient enkele dagen voor aanvang van de werkzaamheden ongeschikt te worden gemaakt door het heideveld kort te maaien. Neem circa 2 meter buiten het plangebied mee om aanwezigheid aan de randen van het plangebied ook uit te sluiten; • Eventueel aanwezige amfibieën en reptielen (zwervende exemplaren) de kans geven om te vluchten. Lukt dit niet, ecooloog vragen om de soort buiten het plangebied te plaatsen; • Indien individuen per ongeluk worden opgegraven deze voorzichtig buiten het plangebied overzetten (in nabij gelegen bosschages).

Onder de Ow dient nadere aandacht te worden besteed aan soorten van de Rode Lijsten. Onder de Ow kunnen provincies beleidskaders opstellen over hoe en met welke soorten (van de Rode Lijsten) rekening dient te worden gehouden in het kader van de Zorgplicht. Vooralsnog zijn deze aanvullende beleidskaders nog niet opgesteld. In de voorliggende rapportage is daarom gekozen voor het opnemen van waarnemingen van de Rode Lijst soorten in de NDFF in het plangebied. Door middel van de maatregelen beschreven in tabel 3.4 kunnen op negatieve effecten worden gemitigeerd op (een deel van) de opgenomen Rode Lijst soorten. Zie ook paragraaf 3.4 voor kansen voor biodiversiteit. Ook hier kunnen (Rode Lijst) soorten van profiteren.

3.1.2 Invasieve soorten

Uit de bureaustudie is naar voren gekomen dat in (de omgeving van) het plangebied invasieve exoten voorkomen (zie tabel 2.10), waaronder planten als de reuzenberenklauw. Gedurende het terreinbezoek zijn

deze invasieve soorten niet waargenomen. Indien deze soorten alsnog worden aangetroffen gedurende de werkzaamheden zijn er passende maatregelen vereist. Denk hierbij aan het markeren van de groeiplaats en deze niet aan te tasten om verspreiding te voorkomen. Geadviseerd wordt om vervolgens passende maatregelen te treffen onder begeleiding van een deskundig ecooloog.

3.2 Gebiedsbescherming

3.2.1 Natura 2000

In Tabel 3.3 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde Natura 2000-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.4 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.3 Conclusies Natura 2000-gebieden.

	Natura 2000
Zijn er Natura 2000-gebieden aanwezig waarop effecten kunnen optreden?	Ja, er liggen meerdere Natura 2000-gebieden binnen een straal van 25 km ten opzichte van het plangebied.
Treden er negatieve effecten op of zijn deze te verwachten?	Ja, er kan sprake zijn van verzuring en vermesting door stikstofdepositie.
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Ja, er dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd voor de aanlegfase.
Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit of akkoord van de provincie noodzakelijk?	Nog onbekend.

3.2.2 NNN

In Tabel 3.4 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde NNN-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.5 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.4 Conclusies NNN-gebieden.

	NNN
Op welke afstand van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde NNN-gebied?	Circa 50 meter.
Is er sprake van toetsing van externe werking in de betreffende provincie?	Nee
Is er sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden of is dit te verwachten?	Nee
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Nee
Afstemming met het bevoegd gezag aan de orde?	Nee

3.2.3 Overig provinciaal beleid

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van overig provinciaal natuurbeleid, genaamd de Groene Ontwikkelingszone. Als gevolg van het planvoornemen zijn effecten op deze natuurwaarde uitgesloten.

3.3 Beschermde houtopstanden bebouwingscontour houtkap

In (de directe omgeving van) het plangebied zijn bomen aanwezig. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden wordt één boom gekapt. Aangezien het maar om één boom gaat is hier geen sprake van beschermde houtopstanden. Er zijn geen vervolgstappen nodig omtrent onderzoeken van beschermde houtopstanden.

3.4 Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Het meenemen van biodiversiteit, door het behouden van aanwezige natuurwaarden en deze te vergoten, verbeteren of verbinden, kan van grote meerwaarde zijn binnen een project. Het kan zorgen voor een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving en levert integrale kansen ten aanzien van duurzaamheids- en klimaatadaptatie

doelen, zoals waterretentie, hittestress beperking, luchtzuivering, etc. Daarnaast kan het bijdragen aan acceptatie van het plan door de omgeving.

Binnen het plan zijn er diverse mogelijkheden voor het toevoegen/behouden van natuurwaarden en daarmee de biodiversiteit. Hierbij kan gedacht worden aan het natuurinclusief opleveren van het nieuwe clubgebouw. De huidige natuurwaarde, zoals de kerkuilkasten en mogelijkheden voor andere gebouwbewonende soorten als de huismus, kunnen dan behouden blijven. Met het stimuleren van de biodiversiteit in het planvoornemen kan gedacht worden aan een insectenhotel met in de buurt het inzaaien van kruidenrijke grasstroken. Indien gewenst kunnen deze mogelijkheden verder worden uitgewerkt in een biodiversiteitsadvies.

Literatuurlijst

BIJ12, 2024. Kennisdocument gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Versie 2.0, april 2024.

BIJ12, 2023. Kennisdocument huismus (*Passer domesticus*). Versie 2.1, februari 2023.

BIJ12, 2017. Kennisdocument kerkuil (*Tyto alba*). Versie 1.0, juli 2017.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Netwerk Groene Bureaus (NGB), 2023. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie nov 2023).

Netwerk Groene Bureaus (NGB), 2021. Vleermuisprotocol 2021.

Overig

NDFP

Street Smart

AERIUS-calculator, versie 2024.0.1

www.floron.nl

Ravon, 2025. www.ravon.nl- soorteninfo

www.verspreidingsatlas.nl

Vlinderstichting, 2025. www.vlinderstichting.nl- soorteninfo

Zoogdierversameniging, 2025. www.zoogdierversameniging.nl - soorteninfo

Bijlage 1 Wettelijk kader

In deze bijlage staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving; de Omgevingswet (Ow) en het beleidskader. Naast bescherming vanuit de Ow zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De aanwijzing en bescherming van het NNN gebeurt in de Omgevingsverordening.

Ow - Algemeen

De Ow is op 1 januari 2024 in werking getreden. De Ow beschermt:

- De Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn in het kader van het Europees natuurbeleid (gebiedsbescherming);
- De planten- en diersoorten (onderdeel soortbescherming);
- Bos en houtopstanden (onderdeel houtopstanden).

Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van LNV bevoegd gezag is. Dit betreft onder andere de aanleg en uitbreiding van hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen, primaire waterkeringen, militaire terreinen en oefengebieden, militaire luchthavens, Schiphol en overige burgerluchthavens, het landelijke gastransportnet, hoogspanningsverbindingen van tenminste 220 kV, activiteiten van buitenlandse mogendheden en activiteiten namens een lid van het Koninklijk Huis. LNV is ook bevoegd gezag voor ruimtelijke ingrepen in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) en voor Windenergie op zee (kavelbesluiten).

Gemeenten kunnen een loketfunctie hebben. Het is mogelijk om een natuurvergunning 'aan te haken' bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet. De Ow richt zich op bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden.

Ow - Soortbescherming

In de Ow is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie geldt een vergunningsplicht bij verschillende schadelijke handelingen die zijn vermeld in artikel 11.37, 11.46 en 11.54 Bal van de Ow.

Het gaat om de volgende drie categorieën:

- 1) Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 11.37 Bal);
- 2) Strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal);
- 3) Andere soorten (artikel 11.54 en bijlage IX, onder A en onder B Bal).

Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 11.37 Bal, Ow)

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 11.37 e.v.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het is mogelijk om omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan te vragen het optreden van schadelijke handelingen. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Vogelrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 1: 'in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid' (dit is dus strenger dan voor soorten van de Habitatrichtlijn en de andere soorten);
- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal, Ow)

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De schadelijke handelingen zijn vastgelegd

in artikel 11.46 Bal e.v.:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder de Ow is het mogelijk om voor strikt beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 11.46 Bal bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de vergunningsplicht bij schadelijke handelingen uit artikel 11.46 Bal.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten zoals opgenomen artikel 11.46 Bal van de Ow bij het optreden van schadelijke handelingen een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit worden aangevraagd. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Habitatrichtlijn.
Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 3: 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten (artikel 11.54 Bal, Ow)

De categorie 'andere soorten' bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage IX, onder A en onder B Bal van de wettekst. Dit zijn nationaal beschermde soorten. De schadelijke handelingen zijn vastgelegd in artikel 11.54 Bal e.v.

Het is verboden:

- a. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Daarnaast geldt ook vrijstelling bij ruimtelijke projecten voor soorten die staan op besluit vrijgestelde soorten. Het hangt per provincie af welke soort is vrijgesteld van een vergunningsplicht bij schadelijke handelingen in artikel 11.54 Bal, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 11.27 Bal). Deze zorgplicht is verder in deze bijlage nog toegelicht.

Indien de 'andere soorten' niet zijn vrijgesteld en daarmee als gevolg van het voornemen schadelijke handelingen in artikel 11.54 Bal optreden, dient een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit de categorie 'andere soorten' van de Ow bij het optreden van schadelijke handelingen een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit worden aangevraagd. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang h 'in het algemeen belang';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Samenvatting gronden waarop een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit verleend mag worden per categorie beschermde soorten (artikel 311.37, 11.46 en 11.54 Bal).				
Vergunningsgronden		Artikel 11.37 Bal	Artikel 11.46 Bal	Artikel 11.54 Bal en bijlage IX
		Vogels	Strikt beschermde soorten	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	Ja	Ja	Ja
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	Ja	Ja	Ja
3	volksgezondheid en openbare veiligheid	Ja	Ja	Ja
	veiligheid van luchtverkeer	Ja	Nee	Ja
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	Ja	Ja	Ja
	ter bescherming van Flora en Fauna	Ja	Ja	Ja
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	Ja	Ja	Ja
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	Ja	Ja
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	Ja
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud (ook natuurbeheer), algemeen belang, bestendig gebruik	Nee	Nee	Ja

Zorgplicht

Er dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de zorgplicht zoals vastgelegd in artikel 11.27 Bal van de Ow. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor in het wild levende dieren en planten, deze activiteit niet plaats mag vinden.

Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht heeft betrekking op de gebieds- en op de soortbescherming. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

1. Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving;
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a) Dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b) Indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c) Voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt;
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Ow - Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming is vastgelegd in artikel 11.1 tot en met 11.9 Bal van de Ow. Hierin wordt de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Hiermee zijn de verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, voor zover die betrekking hebben op gebiedsbescherming, geïmplementeerd in het Nederlands recht. De begrenzing van de Natura 2000-gebieden en de instandhoudingdoelstellingen voor die gebieden zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden. De instandhoudingdoelstellingen beschrijven voor de voor het gebied aangewezen habitattypen en soorten of een bepaalde ontwikkeling ervan gewenst is of dat het behoud ervan op het aanwezige niveau moet worden nagestreefd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV.

Voortoets en Passende beoordeling

De Ow regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, ten aanzien van plannen en projecten en die mogelijke effecten hebben op de natuurlijke kenmerken van de gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelen die in de Natura 2000-gebieden van kracht zijn. De Ow maakt daarbij onderscheid in enerzijds plannen (plantoets) en anderzijds projecten (projecttoets).

Bij plannen en projecten in, of in de nabijheid (externe werking) van, een Natura 2000-gebied dienen de initiatiefnemers in een oriënterende fase (voortoets) te onderzoeken of het plan een significant negatief effect op de instandhoudingdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied kan hebben. Met externe werking wordt bedoeld dat ook activiteiten buiten het gebied de natuurwaarden in het gebied kunnen beïnvloeden. Indien na dit onderzoek niet kan worden uitgesloten dat de activiteit een significant negatief effect heeft, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd dan in de oriënterende fase in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. Daarbij dienen ook, indien noodzakelijk, de mitigerende maatregelen te worden betrokken. Deze analyse heet een 'passende beoordeling'. Het bevoegd gezag toetst de passende beoordeling. Wanneer uit de passende beoordeling alsnog de zekerheid wordt verkregen dat de activiteit niet leidt tot significant negatieve effecten, kan de activiteit doorgang vinden. Wanneer uit de voortoets blijkt dat er wel kans is op een negatief effect, maar dit als niet significant kan worden gezien, kan eveneens, op basis van een verslechteringsstoets toestemming voor het uitvoeren van de activiteit worden verleend. Wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat significante negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, kan het project alleen doorgang vinden op grond van de "ADC-criteria".

Dit betekent dat:

- A – Alternatieve oplossingen voor het plan ontbreken;
- D – Er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, en
- C – De initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het nationaal beleid met betrekking tot de gebiedsbescherming van het Natuurnetwerk Nederland is opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De bescherming van het NNN staat nader uitgewerkt in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL). Hierin staan instructieregels voor de omgevingsverordening van de provincies. De bescherming werkt vervolgens door in de bestemmingsplannen van de gemeenten.

De instructieregels uit het BKL verplichten de provincies tot:

- Het aanwijzen van Natuurnetwerk Nederland gebieden en vaststelling geometrische begrenzing (artikel 2.44 lid 4 Ow en artikel 7.6 Bkl);
- Het vastleggen van de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebieden (actueel en potentieel) (artikel 7.7 Bkl);
- Het stellen van regels in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de kenmerken en waarden van NNN-gebieden (artikel 7.8 Bkl, eerste lid);
- De regels die in de omgevingsverordening komen verzekeren in ieder geval dat (artikel 7.8 Bkl, tweede lid):
 - De kwaliteit en oppervlakte van het NNN-gebied niet achteruitgaan;
 - De samenhang tussen de gebieden van het NNN wordt geborgd;
 - Tijdige compensatie van een bepaalde activiteit die negatieve gevolgen heeft.

Wezenlijke waarden en kenmerken

Dit betreft de actuele en potentiële natuurwaarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied, met inbegrip van de omvang en de beoogde natuurkwaliteit alsmede de samenhang met andere natuurgebieden.

'Nee, tenzij'-principe

Het 'nee, tenzij'-principe (uit het Barro) vervalt onder de Omgevingswet. In het Bkl wordt niet langer gesproken over reële alternatieven en groot openbaar belang (als voorwaarde de of een voornemen met effect op NNN toch doorgang kan vinden). Volgens de Nota van toelichting volgt echter uit het algemene zorgplichtartikel van 1.7 Ow dat:

- Negatieve gevolgen moet en worden voorkomen en beperkt;
- Als dat niet of onvoldoende mogelijk is dan kan de activiteit alleen worden gerealiseerd als daarmee een zeker belang is gemoeid.

In het Bkl staat dat negatieve gevolgen tijdig moeten worden gecompenseerd (art 7.8 lid 2 Bkl).

Volgens de Nota van toelichting betekent dat niet dat de compensatie gereed moet zijn op het moment van de aantasting. Compensatie moet in ieder geval zijn geborgd. Kan in provinciale verordening nader worden ingevuld.

Het NNN is planologisch beschermd in de Provinciale Verordeningen. In de Verordening staat aangegeven aan welke voorwaarden bij ruimtelijke ingrepen in en langs het NNN moet worden voldaan. Daarin kan alsnog een "nee, tenzij-afweging" opgenomen zijn. Ook is het compensatiebeleid bij aantastingen van het Natuurnetwerk Nederland hierin opgenomen. De Rijkslijn zoals was verwoord in het SVIR en Barro dat er bij het NNN geen sprake is van externe werking kan ook in de provinciale omgevingsverordening worden vastgelegd.

Overige provinciale beschermde gebieden

Naast het NNN kunnen ook andere gebieden beschermd zijn op provinciaal niveau. Dit verschilt per provincie. Beschermde gebieden kunnen als volgt omschreven zijn:

- Ecologische verbindingzones;
- Weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebieden, leefgebied weide- en akkervogels of rust- en foerageergebied ganzen en smienten;
- Groene ontwikkelingszone of groenblauwe mantel of groene contour;
- Natuur/ bos- en natuurgebieden buiten NNN.

Ook deze gebieden kennen een vorm van een beschermingsregime, in sommige gevallen gelijk aan het NNN, soms in een lichtere vorm.

Provincies kunnen ook provinciale landschappen aanwijzen. De aanwijzing van de Bijzonder Provinciale Landschappen is verleend op grond van Artikel 2.44 lid 5 van de Ow (zie tekstkader). Ook deze gebieden kunnen een beschermingsregime hebben vastgelegd in de provinciale verordening.

Art. 2.44 lid 5 Ow

Gedeputeerde Staten kunnen gebieden gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als «bijzondere provinciale natuurgebieden», onderscheidenlijk «bijzondere provinciale landschappen».

Ow - Beschermde houtopstanden

De bescherming houtopstanden heeft (had vanuit de Boswet en Wet natuurbescherming) tot doel de oppervlakte bos in Nederland in stand te houden. Begin 20^e eeuw kwam dit doel vooral voort uit de belangen van de houtproductie, maar gaandeweg is meer oog gekomen voor de andere functies die bossen en houtopstanden hebben, zoals klimatologische, landschappelijke en recreatieve functies.

Het begrip houtopstand wordt in de Omgevingswet gedefinieerd als zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend. De beperkingen uit de Wnb, dat het moet gaan om een oppervlakte grond van minstens 10 are of een rijbeplanting die meer dan twintig bomen is opgenomen in par. 11.3.1 Bal. Individuele bomen vallen dus niet onder het begrip 'houtopstand', en worden dus niet door de regels van het Bal beschermd. De gemeente kan deze bomen wel beschermen door regels hieromtrent op te nemen in het omgevingsplan.

Artikel 5.165b van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) bevat de opdracht om in het omgevingsplan een bebouwingscontour houtkap (voorheen bebouwde kom houtopstanden Wnb) aan te wijzen aansluitend aan stedelijk gebied. Deze aanwijzing werkt door in de toepassing van afdeling 11.3 van het Bal: binnen de bebouwingscontour geldt die afdeling niet. De grens van de bebouwingscontour houtkap is niet hetzelfde als de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. De bebouwde kom grens in de Wegenverkeerswet wordt met een ander oogmerk bepaald en vastgesteld. Volgens een uitspraak van de rechtbank is het niet mogelijk om het hele grondgebied van de gemeente aan te wijzen als bebouwingscontour houtkap. De aard van het gebied is bepalend voor de vraag of het gebied kan aangewezen worden als bebouwde kom. De vaststelling van de grens van de bebouwde kom is van feitelijke aard: waar houdt de bebouwing op. De provincies zijn op grond van de gemeentewet bevoegd om in het kader van interbestuurlijk toezicht zo nodig maatregelen te treffen als een gemeente heeft verzuimd om de begrenzing van de bebouwingscontour houtkap vast te stellen, of deze heeft vastgesteld op een wijze die in strijd komt met het recht of het algemeen belang. Een begrenzing die is vastgesteld op grond van artikel 1 vijfde lid van de Boswet geldt ingevolge van het overgangsrecht overigens tevens als begrenzing van de bebouwingscontour houtkap voor de Ow. De begrenzing van de bebouwingscontour houtkap in de zin van de Ow dus niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwingscontour houtkap heeft vastgesteld, is het Bal overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Bescherming buiten de bebouwingscontour houtkap

De bescherming van houtopstanden is vastgelegd in paragraaf 11.3.1 en 11.3.2 Bal (artikel 11.111 t/m 11.133). De algemene regels over het vellen van houtopstanden uit het Bal zijn echter alleen van toepassing buiten de 'bebouwingscontour houtkap' zoals die is opgenomen in het omgevingsplan. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is in bepaalde gevallen voor het vellen van een houtopstand een meldplicht en een herplantplicht toepasselijk (zie paragraaf 11.3.2 Bal):

- Melding voor het vellen van een houtopstand (artikel 11.126 Bal);
- Herplantplicht (artikel 11.129 Bal).

Bevoegd gezag is normaal gesproken GS (zie artikel 11.113 Bal) en in sommige situaties de minister van LNV (artikel 11.114 Bal en artikel 4.12 van het Omgevingsbesluit).

In de volgende gevallen geldt op grond van het Bal geen verplichting tot het melden en herbeplanten voor het vellen (art. 11.111, lid 2 Bal):

- Periodiek vellen van griend- of hakhout;

- Houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, én hetzij geen groter oppervlakte beslaan dan 10 are, hetzij ingeval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20;
- Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom in de zin van de Ow;
- Houtopstanden op erven of in tuinen;
- Fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- Kweekgoed;
- Uit populieren of wilgen bestaande:
 - o Wegbeplantingen;
 - o Beplantingen langs waterwegen, en
 - o Eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- Het dunnen van een houtopstand;
- Uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
- Ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
- Bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan 2 meter, en
- Zijn aangelegd na 1 januari 2013;
- Vellen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel ten behoeve van Natura 2000;
- Vellen ter uitvoering van een mitigerende of compenserende natuurmaatregel uit een Omgevingsvergunning-Natura 2000-activiteit, een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, een Tracébesluit of een omgevingsvergunning;
- Vellen voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- Vellen en herbepanten dat plaatsvindt overeenkomstig een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Wel kan de gemeente in die gevallen regels opnemen in het omgevingsplan.

Bescherming binnen de bebouwingscontour houtkap

Houtopstanden waren tevens beschermd op grond van gemeentelijk regelgeving. Dit was vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en soms ook een bomenverordening van de betreffende gemeente. De Omgevingswet heeft gevolgen voor de Algemene plaatselijke verordening (APV) en de bomenverordening. Het kappen van een boom wijzigt de fysieke leefomgeving. Regels over de activiteit kappen moeten dus naar het Omgevingsplan.

Gemeenten kunnen zonder beperking in het Omgevingsplan regels stellen over houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap en over de andere houtopstanden die in artikel 11.111, tweede lid Bal zijn genoemd (houtopstanden op erven en in tuinen, windschermen om boomgaarden etc.). Binnen de bebouwingscontour houtkap gelden namelijk uitsluitend de in het omgevingsplan gestelde regels over de kap van bomen (Stb. 2020, nr. 22, p. 157).

Bij voorgenomen kap van houtopstanden dient daarom ook altijd gekeken te worden naar deze bepalingen. Mogelijk kan uit deze bepalingen volgen dat voor de kap van een houtopstand een omgevingsvergunning nodig is welke bij de gemeente moet worden aangevraagd.

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

In deze bijlage wordt de methodiek beschreven die gehanteerd is tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid en de toetsing van beschermde soorten, beschermde gebieden, beschermde houtopstanden en kansen voor natuurwaarden in het plangebied.

Soortbescherming

Het onderzoek naar beschermde soorten bestaat uit een bureaustudie, oriënterend terreinbezoek en effectbepaling.

Bureaustudie

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek is specifiek gekeken naar vogels (artikel 11.37 Bal) strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal) en 'andere' beschermde soorten (artikel 11.54 Bal en Bijlage IX). Bij vogels is met name speciale aandacht geschonken aan vogelsoorten met jaarrond beschermd nest. Bij werkzaamheden in watergangen/waterwegen is specifiek aandacht geschonken aan soorten van het aquatisch milieu. Bij werkzaamheden aan gebouwen is specifiek aandacht geschonken aan gebouwbewonende soorten. In voorliggende toetsing worden geen conclusies getrokken wat betreft de verwachte aanwezigheid van Rode Lijst-soorten in (de directe omgeving van) het plangebied.

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd². Hierbij is nagegaan of er in de periode 2020-2025 beschermde soorten zijn aangetroffen in een straal van 1 km rondom het plangebied. Daarnaast zijn indien relevant ook regionale bronnen en atlassen gebruikt. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. De resultaten van de bureaustudie geven een indicatie van de soorten die in het plangebied kunnen voorkomen.

Oriënterend terreinbezoek

Tijdens het oriënterend terreinbezoek is door middel van een fysieke inspectie gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren. Daarnaast heeft een biotoopbeoordeling plaatsgevonden. Bij een biotoopbeoordeling wordt gekeken in hoeverre het aanwezige biotoop geschikt is voor beschermde soorten. Het betreft een deskundigenoordeel op basis van een biotopenscan. Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Effectbepaling

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het oriënterend terreinbezoek is bepaald of op voorhand (negatieve effecten op) beschermde soorten al dan niet kunnen worden uitgesloten en of vervolgstappen (soortgericht nader onderzoek) noodzakelijk zijn. Indien van toepassing is geadviseerd over de te volgen procedure in het kader van de natuurwetgeving.

Beschermde gebieden

In het kader van gebiedsbescherming zijn de volgende gebieden meegenomen:

- Natura 2000-gebieden;
- Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- Overige provinciaal beleid.

Op basis van een bureaustudie is de ligging van de gebieden ten opzichte van het plangebied in beeld gebracht. Hiervoor is gebruik gemaakt van onder andere AERIUS-calculator (versie 2024.0.1) (Natura 2000-gebieden) en de provinciale website en/of digitale atlas (NNN, overig provinciaal beleid). Op basis van de ligging en de voorgenomen ontwikkeling is (indien relevant) een effectbepaling uitgevoerd. Voor de effectbepaling is gekeken

² Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF (8-5-2025) op basis van een abonnement van Antea Group en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

naar directe effecten als gevolg van ruimtebeslag. Indien van toepassing zijn ook mogelijke indirecte effecten bekeken. Hierbij kan gedacht worden aan verstoring door geluid, licht en trillingen en optische verstoring. In het kader van Natura 2000-gebieden is ook gekeken naar mogelijk effecten door een toename aan stikstofdepositie. Indien aan de orde is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. Hierbij kan gedacht worden aan een voortoets of passende beoordeling t.b.v. Natura 2000-gebieden. Of het doorlopen van een 'nee, tenzij-procedure' in het kader van mogelijke effecten op NNN-gebieden.

Beschermde houtopstanden Ow

Op basis van het planvoornemen en de ligging van het plangebied is onderzocht of er onder de Ow beschermde houtopstanden aanwezig zijn binnen het plangebied. Hierbij is gebruik gemaakt van de door de initiatiefnemer aangeleverde informatie over het planvoornemen, recente luchtfoto's en indien beschikbaar de begrenzing van de gemeentelijke bebouwde kom Ow. Indien onder de Ow beschermde houtopstanden aanwezig zijn in het plangebied, is getoetst of er sprake is van aantasting van beschermde houtopstanden. Indien er sprake is van aantasting van Ow beschermde houtopstanden is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Binnen een plan zijn vaak mogelijkheden/ kansen aanwezig voor het verhogen van de natuurwaarden (biodiversiteit). Indien dit van toepassing is op het voornemen, zijn hiervoor suggesties gedaan op basis van expert judgement.

Bijlage 23 Rode lijst soorten uit NDFF

Bijlage 3 Rode lijst soorten uit NDFF

Rode Lijst soorten waarvan waarnemingen in de NDFF bekend zijn, alleen binnen de omkadering van het plangebied	
Soortgroep	Soort
Vogels	Huismus

Bijlage 4 Broedvogeltelling Golfclub Lochem

4. Aantal territoria broedvogels Golf & Country Club "De Graafschap" in 2024 (bezoektijd en datum) en vergelijk met eerdere broedvogelinventarisatie in 2017.

Soort	31 januari 18:39 20:39	27 maart 06:25 08:11	10 april 06:24 08:18	25 april 06:11 08:05	6 mei 05:59 07:53	24 mei 05:48 07:52	12 juni 06:10 08:11		aantal auto cluster territoria	aantal auto cluster territoria	hoogste broed- code	totaal aantal waarn.
									2017	2024		
	1 avond	2 zonop	3 zonop	4 zonop	5 zonop	6 ochtend	7 ochtend					
Appelvink			1	1	10	8			1	5	2	8
Blauwe Reiger		2		2	1	2	1				0	7
Bonte Vliegenvanger			1	1	10	8			9	7	13	26
Boomklever		4	3 (1)	3	1		2		3	5	2	13
Boomkruiper		1		4	7	13	3		1	8	2	31
Boomleeuwerik		1(1)	1			2	2			1	2	6
Boompieper				1	3	6	4		1	7	2	14
Bosrietzanger						1				1	2	1
Bosuil									1			
Bulzerd	(1)		2						1		1	2
Dodaars				1						1	2	1
Ekster				1		1	1		3	1	3	3
Fazant				1							2	1
Fitis				1	4	1			5	5	2	6
Fuut	(1)										12	
Gaal		3	3	3	3	2	6		4	5	3	20
Geelgors							1		1		2	1
Gekraagde Roodstaart			(1)	5	4	3	5		5	9	2	17
Glanskop		6	2	6	3		1			8	2	18
Goudhaan		1	2		1	4			3	5	2	8
Goudvink			1		2	3			5	3	3	6
Grauwe Gans				2					1		3	3
Grauwe Vliegenvanger					1		1			2	3	1
Groene Specht		1(1)	(2)	5	1	3	1		2	2	2	11
Groenling		1	1		1				4	2	2	3
Grote Bonte Specht		4 (2)	8(1)	9	5	13	12		8	8	7	55
Heggenmus		1	1			2			2	2	2	4
Holenduif			1	4		1			3	5	3	6
Houtduif		4(1)	6(1)	16	5	23	6		9	19	3	60
Huisemus			1	1		1	1		1	1	3	5

Soort	31 januari 18:39 20:39	27 maart 06:25 08:11	10 april 06:24 08:18	25 april 06:11 08:05	6 mei 05:59 07:53	24 mei 05:48 07:52	12 juni 06:10 08:11	aantal auto cluster territoria	aantal auto cluster territoria	hoogste broed- code	totaal aantal waarn.
								2017	2024		
	1 avond	2 zonop	3 zonop	4 zonop	5 zonop	6 ochtend	7 ochtend				
IJsvogel	(1)									1	
Keep			1							2	1
Kleine Bonte Specht								1			
Kerkuil								1			
Koekoek									1	2	1
Koolmees		8	18	25	30	31	1 (1)	15	30	12	113
Kuilmees				2					2	2	2
Meerkoet		4	2	3	3	2	3	1	3	12	17
Merel		11(1)	11	16	16	20	16	21	24	12	90
Pimpelmees		17	36(1)	24	31	22	14	16	33	13	144
Putter		1	2			4	2	1	5	3	10
Raaf							(1)			1	
Roodborst		18	17(1)	10	20	25	17	19	25	2	107
Scholekster				1						3	1
Sijs										3	7
Sperwer		1								1	1
Spreeuw		4	2(1)	12	7	19	4	4	19	16	48
Staartmees							2	1		3	2
Tijftjaf		17	15(2)	19	13	25	19	7	26	2	106
Tuinfluit								3			
Turkse Tortel										2	1
Vink		20 (1)	24(1)	25	23	37	24	30	35	2	158
Waterhoen								1			
Wilde Eend		1	1	1	2	5		2	1	3	10
Winterkoning		5	3	7	7	7	3	9	7	7	32
Witte Kwikstaart		2	4	4	4	5	5	3	5	3	24
Zanglijster		3	3(2)	8	1	3	1(1)	8	8	14	19
Zwarte Kraai		1	1	6	2	7	2	2	5	3	19
Zwarte Mees			(1)	4	1	1	2		4	2	8
Zwarte Specht			(1)	4				1	1	3	5
Zwartkop			15	13	15	28	17	18	24	3	88
Broedende soorten								43	42		
Soort	31 januari 20:39 20:39	27 maart 06:25 08:11	10 april 06:24 08:18	25 april 06:11 08:05	6 mei 05:59 07:53	24 mei 05:48 07:52	12 juni 06:10 08:11	aantal autocluster territoria	aantal autocluster territoria	hoogste broed- code	totaal aantal waarn.
								2017	2024		
	1 avond	2 zonop	3 zonop	4 zonop	5 zonop	6 ochtend	7 ochtend				
Das						2				0	2
Haas				6	4	8	5			0	23
Huiskat						1				0	1

*Opmerking: Getallen tussen haakjes zijn waarnemingen buiten de plotgrenzen.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1800 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Zutphenseweg 31D
7418 AH Deventer
Postbus 321
7400 AH Deventer

Copyright ©

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@antegroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

www.anteagroup.nl